

[Transcript] Studio N / Kudy k nám proudí propaganda z Kremlu

Je pátek 31. března. Posloucháte studio N, tady je Philip Tytlbach.

Dnes o tom kudy k nám proudí Propaganda z Kremlu.

Na sociální síť Telegram přibývá českých anonymních kanálů,

které šíří konspirace, dezinformace a putinovů propagandu.

Skupiny mají tisíce odběratelů.

Jazyk některých z nich poukazuje napříjmé propojení s Ruskem.

Ukázala to analýza mezinárodního týmu investigativních novinářů,

která skoumala sociální síť ve střední a východní Evropě.

Aktivní Rusko s Kremlskou propagandou i na Facebooku.

Například na Slovensku je účet velvyslanectví ruské federace suveréně neaktivnější ze všech v Evropské unii.

Kde jsou slabá místa v internetovém prostoru, která příznivci putinova režimu využívají.

Brusotom Bavit s datovým novinářem Józefem Šlerkou a Skarin Keváry Šojmoš s investigativního centrajána Kuciaka.

Vítejte ahoj.

Pozdravujem.

Dobrý den.

Józefem, proč je telegram mezi dezinformátory v poslední doby tak populární?

Co na něm tak skvělího, že tam jsou?

Telegram má několik výhod, které s ní dělá to tu populární platformu pro lidi, který nemají úplně fajn úmysly.

Ten první důvod je,

zaprave není chápan dokončaně Evropskou Evrovskými předpisy jako platforma. Je pořád chápaní jako děnom kecálek, jako program pro komunikaci mezi jedním dvou maledma.

To znamená, že vlastně se na něj nevážou žádný regulace, který neskávidíme třeba ve vztahu k výzdy.

To znamená, že vlastně se na něj nevážou žádný regulace, který neskávidíme třeba ve vztahu k Facebooku nebo Twitteru.

To znamená, že je trošku pod tou letovou hranicí.

Sám osobi taky nemá žádnou přílišselnou aktivivní moderaci toho obsahu.

Byť z minulosti víme, že se hrát důležitou roli při naposledy při radikalizace strzelce v Bratislavě v LGBT barote pláren.

A ta důležitá vlastnostrou taky má ježi na rozdíl od vodzapů nebo jiných platform nebo programů pro komunikaci.

V tomhle případě není vidět v tom skupinovém chatu telefoní číslo toho účastníka tých debaty.

Inými slovy ta komunikace je výrazně anonymnější, než je tomu zvykem jiné. To znamená anonymita níská regulovanost a to, že letí tak nějak trošku pod radarem, je ten důvod,

proč se stává takovrýbenou platformou různých konspirátorů, dezinformátorů, extrémistů politicky.

Nicméně, aby to mělo nějaký vliv, tak potřebujeme dvě strany. Jednou stranou jsou dezinformátorů, konspirátorů, lidí, kteří tam šíří,

dejme tomu ruskou propagandu nebo jinou propagandu. Na té druhé straně ale musí být konzumen.

Tak mě by zajímalo, jak velký vliv,

vlastně mají tyhle, ty se říkal, i často anonymní skupiny, které přímo podporují ruskou invazie na Ukraínu.

Kolik lidí to sleduje?

Nejdřív musíme začít tím, kolik lidí vlastně sleduje telegram, což jsou data, který zatím mám jenom s výzkumu, protože nemáme přesné statistiky pro jednotlivé země.

Víme, že má něco kolem 70 milionů aktivních uživatelů po celém světě.

A víme, že v konce roku jich budeme mít pravděprojeně miliardů.

Z některých zemích víme, že v Německu to je 20% internetových populace používá telegram.

V Itálii se mluví až od 40%. Je to poměně nějakou velký objem.

V Čechách nemáme takovýchle výzkumi, nebo já o nich aspoň nevím.

Myslím si, že to bude něco kolem těch 10-15, možná 20% uživatelů, takže mluvíme zhruba o jednoho až 2 milionů uživatelů.

A teď proč jsem začala tímhle tím, to je proto, aby jsme měli měřítka.

V českém prostoru je ta platforma 4x menší než Facebook, 5x menší než Facebook.

A zárom vlastně skupiny jako je N24 nebo absurdní svět, který patřej k těm vysloveně pro ruským, a já si myslím, že i ruskou stranou řízeným kanálům mají třeba kolem 20 000 šlenů.

To znamená to jako v poměně velký číslo k tomu poměru těch uživatelů, když to porovnáme s Facebookem.

No a ten Vryf, no tak Karin bude asi mluvit o teplární a terrorogramu a radikalizaci na Slovensku, ale v českým prostoru jsme zaregistrovali třeba zmanipulované video s Petrem Pavlém předvůlební kampaně,

ve kterém měl výzd vlastně otevřeně říkat o tom, že půjdeme hnedka, jak to vyhraje, tak půjdeme do války.

No a tohle video se po první objevilo v kanálu NET24, pro kterých máme spoustu, budu se myslel, že je propoeno s ruskými aktéry a o tam tu cete prve šířil do toho ostatního internetu,

žeho prostoru, aby pěkně podíchu bylo zase z toho NET24 smazálo.

Tak to je jeden příklad toho, jak je to u nás.

Já by som možná ještě jednu jakože charakteristiku celkom unikátnou, by som spomenula v případě tej československé scény,

a to si myslím, že v případě tej české telegramové a slovenské telegramové scény je velmi dvolžitě spomenut,

a čo je vlastně a jedným dvolžitým výstupom našho projektu,

že nemožeme hovoriť o nějaké oddělonej scéně,

že vlastně ta jazyková baríajda je ta minimálna, takže tím padom je velmi těžký povedať,

že aj, když jsme zaidentifikovali a nevím nějakou slovenskou skupinku alebo slovenský kanál,

tak nevíme na 100% povedať, že či jde 100% o slovákov, ktorí to sledují.

Takže já si myslím, že v tomto učité je tato naša informačná,

alebo náš informačný priestor trošitku unikátný,

že nevíme presně, že kolko je z toho Čechou, kolko je z toho slovákov,

a tím padom je velmi, velmi těžké odhadnout,

že kolko lidí vlastně využívá telegram například na to, aby sladovali těch kanály.

A hlavně je tam třeba si myslím, mají zvírazni to,

že někto má ten telegram například stěhnutý do telefonu,

ještě neznamená, že sleduje aj těch kanály,

alebo že používá to aj na něco jiné jako posělaně správ.

A protože je tam tam možnost, že někdo fakt len posěla,
já nevím, správi svojej maminké a voubecně sleduje těch kanály,
protože na tom telegramu jednoducho člověk musí cíleně jít za tým obsahom,
za tými verejnými kanály.

To nie je tak, že ako by to funguje napríklad na tom Facebooku,
že nebo v FIDE sami něčom objaví ani nevím,
že prečo algoritmi jednoducho rozhodlí,
že možno to bude obsah pre mňa,
ale v tom telegramu to jednoducho musíme cíleně vyhledávat těch kanály.
Děkuju mnou, Karen, že o tom mluvíš, protože to je vlastně důležitý říct,
že v tom středourovském eurowském prostoru to se hráva učit roli toho místa,
kde se koncentrujou, měl různě extremistický pohledy na svět,
ale v obráceně ta anonimita se umožňuje tomu,
aby v zemích, kde ta svoboda je velmi, velmi limitovaná,
jako je třeba bělou ruzko, nebo ruzko,
když se hráli důležitou roli právě tyhle kanály
pro nějaké svobodní zdilení informací.

Já myslím, tak jako vlastně paradoxní situace,
kdy pro ruzko a bělou ruzko představuje
dneská pravděpodobně telegram důležitěj zdroj informací,
který muže ohrozi tam nější, tam nější,
jak si kontrolu nad informací, nad informacemi.
Zatím co u nás to spíš produkujė problémy,
to vlastně vlastně učitej paradox toho,
a my jsme si dokonce v rámci toho projektu
psali s telegramem přímo a telegram se hájel
vlastně mnohých odtiskují udělání,
vlastně se hájelo tím, že právě to,
že nemoderují ten obsah a nevychází vstít žádným vládám,
tak způsobu je to, že to může být důležitá platforma
pro spoustu lidí.

Kdo stojí za telegramem?

Za telegramem stojí populární mediální skratka,
kterou já nemám rád,
ale říká se jako Ruský Mark Zuckerberg
nebyly Pavel Durov, jeden z lidí, kteří pomáhaly vzdyknout
i sociální síti v kontakte, což je takový ruský Facebook.
Pavel Durov se nepohodil s ruským státem,
který není tlačil na různé ustudky ve věci
bezpečnosti uživatou a podobně,
a opustil rusko, oprodal svůj podíl v kontakte,
a jedna z jeho investici bylo založení firmy,
která začala dělat telegram.

V současnosti, pokud mě tam nějakáme omluvám,

se zapřípadný nepřesnosti Pavel Durov žije v Dubáji, potom, co prošel z bůstojrubských zemín telegram i jednodobu taky sítil, mimo chvíle, v Berlíně, a není je v Dubáji a vlastně o tamto tady vlastně řídit aktivity, když jsou mimo jiné spojeny s tou platformu Telegram.

Karin, já mám na tebe otázku, která vyprívá z toho, o čem a jak mluvil Jozef. On tady změňoval N424 absurdní svět, pak jsou ještě další telegramové kanály, které desinformují tu společnost CZ24 News, otevři svou mysle, zákony bohatství, celský rozum a tak dal.

A já jsem, já by vlastně rád, než budem pokračovat rozlouzku jednu etickou otázku.

To, že o tom mluvíme takhle konkrétně, není to vlastně reklamatik síti, jako neposilujeme jejich vliv nebo naopak je třeba konkrétně označovat těhle zdroje za nedůvěry hodné.

A jaké to sutra na Slovensku případně?

Tak já si myslím, že ta situace je vždy jakže paradoksna, protože na jednej straně si myslím,

že je velmi důvodžité označit vecí slovami a správnými slovami, že ide ho problematický kontent.

Minimálně já večinou používám trošičku měrnější jazyk v tomto, že hovorím o nějakom problematickom obsahu alebo do zinformačném obsahu,

ale na druhej straně si myslím fakt, že je to velmi důvodžité nazývať vecí tak, ako jsou.

A niekedy já já sama mám s tím problém, že či napísať, já nevím, názou nějaké skupiny přijámo do článku, protože to může být i reklamou.

Na druhej straně si myslím, že lidí a mojí mají úslobnou volu a musí se oni rozhodnout, že či dvoveruju nějakému zdroju alebo ně.

Našou úlohou je príněstě dvoukazy, protože je ten obsah problomatický, príněstě například aj názory tých expertov, ktorý s tými zdrojmi alebo informáciami alebo fenomenmi dlhodobu pracují, že prečo jsou problémom a prečo můžu škodit tej spoločnosti.

Ale na druhej straně koncom dňa to vždy bude na tom rozhodnuti toho uživatela, že čo on si myslí, že je dvoverujhodné,

čo bude čítať a tak ďalej.
Takže ano, je to vlastne taky malý paradoks,
že či jim robí tu reklamu,
alebo ne, na druhej strane si myslím,
že tí, ktorí napríklad
se rozhodnúť, že budu čítať
články investigatívneho centra na Kuciatka,
tak pravdepodobne nemá ju s tým problém.
Dúvam, že nepodliehajú vlastne takým dezinformačným vplyvom
na Facebooku alebo na internete vo všeobecnosti.
A čo sa týka toho telegramu na Slovensku?
Já si myslím, že to vyzerá veľmi, veľmi podobne tomu,
jako je to v Česku,
že je to jednoducho pole,
kde najdeme niekoľko dezinformátorov
a je to vlastne veľmi, veľmi dominované
tými extrémistami alebo extrémistickými názormi.
O ktorom si myslím, že demokratické spoločnosti
vôbec by nemali mať žiadne miesto.
A já si myslím, že veľkým rozdielom medzi
napríklad Facebooku malou po ďalšími
sociálnymi, štandardnými sociálnymi sietmi,
jako je napríklad aj Twitter možno,
a rozdielom medzi telegramom je práve to,
že tematicky nejde o pestré prostredie.
Takže tam, keď príde ten užívateľ
a začne halatať nejaké kanály verejné,
ktoré by mohol čítať, tak tam asi nájde,
až tak veľa vecí, alebo nájde napríklad
štandardné media, a je kde niektoré západné
už začali svoje články pridávať napríklad
aj na telegrama, alebo založiť si účet.
Ale fakt tá tematická pestrosť tam chýba.
Tam ten človek, keď sa tam dostane,
tak nájde v 95%
len nejaké dezinformačné kanály, anonymné kanály,
ktoré jsou skvelým agregátorom
tých dezinformácií a roznych hoaxov.
Je tam vidieť, a je ten ruský vplyv,
že tie zdroje, jakými je napríklad newsfront,
ktorý má celkom výrazný ban, napríklad na Facebooku,
že tam se ani ten hyperlink, ten odkaz na stránku newsfrontu
se nedá nás dělať, protože jednoducho
na Facebook vypíše, že je to zakázané

a neumožní to uživatělovi prezdělat,
alebo šířit je obsahy newsfrontu,
tak například newsfront je celkom aktivný,
alebo v prípade slovenského telegramu je veľmi aktivný.
Já je v tej prvej petici najuspešnejších kanálov.
Promiň, ty se říkala, že se tam objevují názory,
které nepatří do té demokratické společnosti,
které nebyli objevovat v té demokratické debatě. Co je to za názory?
Ty je jako, že názory, o ktorých jsem hovorila,
alebo na ktorých jsem náražala,
jsou visi a hlavně s tím terrorgramom,
čo je tam neviditelná část toho telegramu,
protože to ještě musíme zdvourazniť,
že ten katalog, s ktorým jsme pracovali, to jsou veřejné kanály.
Ale je tam ještě děšší problém toho telegramu,
že jsou tam také kanály, které jsou neviditelné,
které jsou skryté, idí o privatné kanály,
kde se jednoducho člověk může dostá dělen prostřednictvím
prijamej pozvánky.
A v prípade slovenská máme už bohužial precedens,
že terrorgram, ktorý je městom extremistických,
radikalných, antisemitistických názorov,
je to město, ktoré je městom globalného extremismu
a je to prostredě, v kterom se velmi lachko ten člověk radikalizuje,
tak máme bohužial ten velmi smutný precedens,
že to skončilo s mrtěvou dvoch nevinných lidí,
kteri se stali obetou,
fakt terroristického, který nemá precedens v našich dějinách
alebo na Slovensku.
Takže já si myslím, že to by malo například a štát řešit
a zatěhl jsem nezachytila nič.
My jsme o tom maj písali v minulosti,
asi mě siac po útoku na Zámocké ulici,
ale ne dostali jsme žiadnu odozvu,
že by například s tým štát alebo policie něčo začala řešit.
Máme jeden rozsudok, v prípade uživatela slovek Brog,
který byl taktě současný v toho terrorgramu,
ale žiadné dělalsie, by som povedala,
vec se někonajů souvislostí s tým problémom
samoradikalizáci na terrorgrame.
Jakým způsobem se tomu státu dáří například infiltrovat
do těch skupin, aby věděli nebo tajným službám,
policie, novinářům třeba, analytikům,
akademické obci, skrátka, aby om věděli, co se tam děje,

aby už se nemuselo stát,
že před Bratislavským barem zústenou prostřílení dva mladí lidé,
júroji s Matoušem.
Tamtá zkušenost slovenská je, že se to dáří,
jsou tam takové případy, a nělen v prípade slovák Brog,
i když tam přijámom, ak se nemílím, musel pomoci a je v výaj,
aby ho věděli zaidentifikovat,
ale potom při dálšom prípade, když šlo o 16 ročnáho mladíka,
tak tam už vlastně policija se věděla infiltrovať do tých skupín,
alebo do tej skupiny,
kde ten samotný mladík nějakým způsobom se snažil šířit,
například i manuální na to,
ako si vytlačit zbráň na 3D tlačíární,
alebo spravit sabotáž.
Takže tamtě zkušenosti poukazují na to,
že dá sa to,
ak se nemílím aj niekoľko analytikou už pár rokov monitoru,
co se děje na tom térogramy,
ale nie je to jednoduché se tam dostať.
Takže nie je to nemožné,
ale na druhej strane je to celkom komplikované.
A na to, aby jsme například správili nějakou,
já nevím, šíršiu analízu,
tak je to fakt náročná vec,
se dostají do všetkých tých skupín,
hlavně, když ide v oskryte skupiny.
Jozafe, to by se podařilo do nějakých takových skupin dostať?
Nepodařilo, proč já jsem se o to ani nesnažil.
Dlouhodobě vlastně čisté metodologicky fungují,
takže chci pracovat datama, kteří jsou otevřené
a kteří jsou řědně přístupný,
a tím pádem se dají znovu jako skontrolovat.
Je to možná trošku moc akademický přístup,
a tím odpůjdáme na to druhou část toho, co stalo.
Proste tohle jsou věci, kteří příslušejí,
že to lidem, kteří jsou spetalizu odřeba na teroristy a podobně,
a takový mezi novinářem, taky jsou samozřejmě.
A nebo tím z pravodejským službám.
Já bych tam chtěl přijda tedy dvě poznámky k tomu, co každým říkala.
Jsem rád, že zmínila to, že vlastně jde o to úpestrostě,
protože ten fakt je takový,
že tom prostří českého nebo slovenského telegramu
vidíme jako dominantně teď lety kanály,
já zasmám rád, jsou o toksický obsah, níme nějakým způsobem toksický obsah,

a vedle nich tam samozřejmě existou i na prostě legitimní,
normální kanály, zájmový kanály, možná to ve překvapiví,
ale je tam dokonce kanál lidníku N na telegramu,
jo, který má nějaký níší stovky odběratenů.
Znamená, nefunkuje to tak,
že když je to na telegramu, tak je to špatný.
Jo, co je za potřebí dodat,
že taky i ty kanály, který se menoval,
tak nevšechny, nevšechny jsou podle mě
na tý škále prosty toksicity na stejným místě,
ale hlavně u těch kanálu,
jako je teplicky to otevři svoho mysleného zákony bohadství,
otevři svoho mysleného vysověně konspiráční kanály,
ale nevím, otevři svoho zákony bohadství,
se snaží pohybat na nějaké kontroversní notě.
No tak ty kanály, o kterých já jsem psal v tom šlánku,
jsou kanály, které jsou totálně anonymi,
my vůbec nevíme, kdo za nimi stojí, neexistuje způsob, jak se s nimi spojit,
jo, to jsou anonymní kanály.
A tam pro mě jako konší nějaká, nějaká,
jako nějaký místo akceptovatelnosti v kombinaci
s tím, pokud ještě z nějaké konspirace,
nebo mali polovaná videa typu, typu Petr Pavel,
protože jako slobodu slova mají větším jako lidi,
jo, konkrétní občani, to nemá jako boty,
nebo tak, takže to je jako jedna podle mě
důležitá věc, kterou musíme,
kterou musíme v tomto ohledu změnit,
a já jsem rád řekl, že jim to načala.
A ta druhá věc je,
problém není možná v tom,
jestli jim děláme, nebo neděláme reklamu,
ale problém je v tom, že tady je nějaký svět,
jehož počet podstatnou část,
dvoří ten toksický obsahar,
ale je, a je ten obsahar,
nebo ta existenci je jako nevidena.
My nemáme žádný veřejný katalogik těch kanálů,
my, jako, ješí to prostě pod tím povrchem.
A já se myslím, že vlastně,
jednou z těch povinnosti, těch nominářů,
je přinášet ty věci, který jsou vidět pod tím povrchem.
A poslední poznámku,
my jsme se zaměřili,

jako součást z tyho projektu,
který je orientovaný na to, jak funguje,
vlastně dezenformační,
cítě ve středně a východní Evropě,
tak my jsme se zaměřili
na tento specifický segment trhu,
abych tak použil o tu terminu,
ale my vedle to samozřejmě víme,
že telegram je velmi aktivně
využívaný pro distribucit rok,
a velmi dobře taky víme,
teď o tom ješel článek na investigaci,
že třeba používaný
k učítím typům debankovních
transferů, financí,
který obcházejí sankce,
který jsou uvelené na rusko.
Jo, to znamená,
není to jenom táska politického extrémismu,
ale to táska jako mnohem
dalších a dalších
jako kriminálních,
tentokrát už vyslovení kriminálních činnost.
Karin, teď se nadychuješ?
A no, já bych som ještě dodala jednou vec,
kterou si myslím, že je dvolžité
spomenuť a na ktorou som
vlastně zabudla,
že ide aj o
ten verejný závujem,
protože
v prípědě slovenska, ten telegram
alobo ta popularita telegramu
vlastně
začala naberat na tej síle
práve v období covidu, pandémie.
A tam sa šírolo strašněvala
takých dezinformáci,
ktoré boli pre tých
ľudí a pre to zdravě,
aj všeobec na problomatické.
Takže, já si myslím,
že velmi často zabudněme na to,
že ty dezinformáci

majú aj viac, ako tu politicku
ale aj tu zdravotnou majú
a tam vlastne tě následky
možou být fatální. A aj pre to
si myslím velmi dvolžité
poukazať na to, že
aké problomatické veci sa tam najdu,
protože já neviem,
když naši rodičí a tam něčo najdu
a kvůli tomu na pikáci povedia,
že dobré mám rakovinu,
ale nechcem například
poslupit chemoterapiu, tak už je to
sakra velký problém.
Jozef Ete, vlastně, te na jednosti
mídi popisovat ráli to taková jaká je,
otevřeně o tam mluvit,
že takové dezinformační zdroje
takové kanály existují.
Na druhé straně by mě zajímou,
jestli naopak neskáčou
tím účtům, kanálům,
dezinfor, webům a tak dál našpek
právě i tradiční mídy a právě jeno vynáři.
Niko nepoužívají jejich informace
ve svém obsahu tím,
že si třeba neuvěří, co je to za skupinu,
co je to za weba, tak dalé.
Tak se spodívoval právě do toho telefonu, že nějaký
z tradičních webů, myslím, že bulvárních
vyložně použil něco od N424.
Tak co vlastně po novinářích chceš,
když je tady minimálně skupina lidí
z mídi, která ani nedokáže rozpoznat,
že se jedna o nějaký dezinformační kanál.
Já myslím, že to byl express
a použil video markety
Pekarový Adamový ze sněmovny
z kanálu N424.
Ještě tam nechalo logo
v pravu na hoře.
A já v tom hovoru jsem říkal,
že si myslím, že to byla spíše
nevědomost, než zlý umysl.

A tak jenom je to zaznítra
v tom celku.

Ale
taková
já jsem čeredával
krátký rozhovor pro N
v maripulovaných fotkách
a videích.

A v tom rozhovoru jsem říkal,
že já jsem svůj svůj svém rád,
že přišla ta data era
maripulovaných videí a fotek.

Protože konečně
je jednou pro vždy potvrzeno,
že nově nářby neměl přebírat
něco ze sociálních sítí
bez toho, aniž by si to jako vověřil.

Jo, což je taková oblíbená praxe
v Čechách, že když to někdo
napsal na socky, tak je to pravda.
Respektive, vane je to spíš často
jako taková zpabělost,
že když to přece nikdo dal na svůj účet,
tak my to tam tu převezmeme
pro podvrzení.

A jako hurá, tohle končí.

Jo, no a to mě i
v odpověť, jako i na to tvojo tásku s tím telegramem.

Jo, jako, ale to se týká
obecně sociálních sítí.

Práce nověnáře není
katanpejstovat to, co je na sockách.

Jo.

A je úplně jedno,
jestli je to oficiální kanál prezidenta,
nebo jestli to dezinformační kanál něčí.

Jo, ta nověnářská práce,
přece abych k tomu budu přidávala
text, aby to pověřovala.

Jo, přece, takže to je jedno duchy.

Čo já se myslím, že
jako pokud zachází nověnáři na jivně
prostě s těmi hlasprávy,
tak to je prostě jako jejich

problém.

Možná ještě, ať se dokážeme představit,
co se v těch otevřených skupinách
na telegramu děje. Můžete mi dát nějaké
příklady, manipulací,
které se tam běžně používají. Co se tam dočtu?
Co se tam dočte i třeba nověnář,
který nevědomně to videou vezme a hodí to na web,
toho si i o tradičního média?

Na Slovensku, v všeho bosnosti,
v případě těch najuspešnejších kanálov
a i

v případě těch, který
sa vlastně etablovali na te pandemii
a antikovid atytudu,
tak celé se to zmenilo
z začetkom ruskej agresie na Ukraínu.

A tam
ty správí, ktoré hovori o tom,
že
jako rusom se darí
na Ukraíně
z toho
bojového hladiska,
tak većinou o tom
se dá teraz dočítať na tom telegrame.

Tam
tě správí týkají, co se vojení
a hlavně toho,
jaké je ta reakci a na případě
západu
vlastně ten narrativ Kremla
je absolutně cítelná,
že prevahuje.

V slovenském případě by som povedala,
že hlavně
ta témá vojny na Ukraíně
to je absolutně dominantná.

Potom ještě
na kolko
tam na slovenském telegrame
se najdu i slovenské politici
opozyčný, která zůžaj
zostraní smeru.

Je tam například Luboš Blaha,
ktorý má veľmi, veľmi úspešný
profil na Facebooku,
ale minulele toho jednoducho
nastalo zbenovali
a Facebook zrušil jeho účet
kvoli opakovaným porušením pravidiel.
Tak on se teraz
presunul na ten telegram,
kde používa,
by som povedala, že aj o level
hrubší ten jazyk,
kde je útočí napríklad na novinárov,
kde je útočí
na svojich politických oponentov a podobne.
A já si myslím,
že keď už hovorím o tomu, Lubošový Blahový,
tam je veľmi pekne
že ten dosah,
kde jsou vlastně tej rozdělí
v případě toho dosahu a přesahu
obsahu na telegramy.
Luboš Blaha bol, ak ne
najúspešnejší, ale určite patril
mezi najnáúspešnejších politikov
na Facebooku.
A k se nemíli
minulele to má okolo 175.000
followerov
a teraz, aj keď je tretím
najúspešnejším kanálom na telegramy,
má len okolo 35.000
albo 33.
Tam ten rozdělí je absolutně viditelný,
ale na druhej strane
ještě stále má
takých spojenců, ak to možem takto
povedať, alebo takých sympatizantov
aj medzi dezinformačnými
platformami, ktorý potom
zoberu
ten příspěvek daný
copy-paste-u a vlastně hodí
na Facebooku. A vlastně tam

ten dosah
je skoro taky istý, keby to
si postoval, samu bož blhá.
Takže, já myslím, že to je
dobrým příkladem toho, že
možno, keď sa pozdravíme na tě čísla,
nevyzerá to až tak tragicky
na tom telegrame,
aj v prípade najuspešnejšieho
slovenského kanálu Denihokolára
máme tam 55.000
sladovatelou, možno někdo na to pověří,
že to ani neje veľa,
ale vidíme to, že je to dobrým zdrojom
tých dezinformáci, ktoré potom
ten daným užívatele jednoducho
vykopit pejstu je, dá to na Facebook
a
vidíat ten nový trend, že
tě je rozné dezinformácie
a jihok si sa šíří
velmi bleskovo hlavně na tých osobných účtoch,
kde ani ten Facebook nema
až také s široké právom oci,
jako v prípade tých stránkách klasických,
tak
mouže to máť fakt jako, že
skoro taky istý level,
skoro taky istý efekt, ako by
sa to šířilo příjamo na tom Facebooku.
Já si říkám, ty mluvíš v absolutných číslech,
ale možná, jak říkali Josef na začátku,
tak záležit na tom měřítku, na tom poměru,
kolik opravdu je uživatelou na té síti,
smořně čím raketovější bude
nástup ostatných uživatelů, tím raketovější
zřejmě bude nástup těch dezinformátorů.
Ale když Karen mluvila o slovenských politicích,
kteří se tam neki realizují
se svými názory a postoji
a hodnotami
a morálkou,
když si je politiky, Josefem?
Píš takový okraují figury

svolný
nemo komunistický
zastopitel cvalíny,
který je z námi tím,
že píše proero net třeba.
Jo, tak tyhle tam jsou přítomny,
ale vlastně u nás je to
u nás, od toho před sjednom
ta oficiální část dává
dává ruce pryč,
várují taky předtím,
že v tom prostřej telegramu
je obzvláště jako
jednoduchý vytvořit ty falešné
učty pro ty jednotlivé skupiny,
takže víme, že tam
operuje účet, který se minimálně
kdy já jsem chtěl naposledit vás
jako oficiální účet Andrea Babiše
a účet takový padá,
ale že kopíruje tu jeho
komunikační strategii,
až jsme teda opravdu museli posílat
jako oficiální dotaz
do štápu, ano,
jestli to je skutečně účet Andrea Babiše,
nebo neukázal si to,
ale to není, jo.
To znamená, je to takový
výrazně víc, než na tom
slovensku je to ta šedá zona.
Tohle, ale
není pravda ve všech zemích.
Byť, často vidíme,
že jsou úspěšné učty přejevším
takových těch extrémističtějších politiků
typu Bolsonaro, v Brazílii má obrovský účet,
nebo třeba v sousedním Německu,
na který se zaměřil
z našem Němečnické kolegové,
tak tam bylo vidět, že třeba pro mnohé politiky
je to důležitá platforma,
ale u nás to za tím takhle není.
No a ty se sptál na ten obsah

typicky, ten absurdní svět,
když si jelu projdeš, tak jak uvidíš
směž
takový ty plaseky, to znamá antivax,
Pfizer
jako spiknutí,
5G sítě a jejich vlivy
na společnost,
potom
utoki proti Ukrajině
používání terminu jako chochol
a podobně, což ja společným letnějeme,
to je vhodně namiksovaný
s
bezkontextovým reportováním
třeba v probíjajících
legitívních protestek
třeba ve Francí, nebo v Německu
a do toho jsou přimiksovaný
prostě pozvánky na
demonstrace
a to, co ty sítě dělají
skoro všechno všechno úspěšně do toho
až zamíchávají motivační citáty
a různí jako fané, jako videjka.
Vypadá to
jako absurdní svět,
že by to mohla být jedna velka ironie
ale asi se spíš není.
Tak doufajíme,
že na tom telegramu v Česku
ani na Slovensku nebude mít někdo tak obrovský
z těch dezinformátorů
z těch problematických lidí
je dosach jako útra konzervativné
z řářbou sonáru.
Ale podme se podívat ještě na jinou síť,
která, jak jste říkali, je už mnohem víc
regulovaná, protože telegram není Facebooky
ale přesto hraje
v rozšiřování té putinovy propagandy
dost významnou roli.
Jakým způsobem to dělá Rusko na Slovensku?
Já jsem v úvodu Karin

říkal, že Ruská ambasáda
v Bratislavě je na Facebooku
vlastně nejaktčnější
v celé Evropské unii.
Jak to, že se jí to dáří a proč zrovna tam?
Já si myslím a tě to data
vlastně vycházejí
z monitoringu organizácie IRI
ktorá veľmi krásně spravila
taky dashboard,
kde je to celko majviditeľné
a tam vlastně monitorujú okrem rúzkých ambasád
i tě čínské,
že kde, aký jsou úspěšný
kolko postov
přidávají a podobně
a Slovenská ambasada
je pravděpodobně ta
najuspešnejšie
v Europě, protože je z pohľadu
tých počtů followerov
jsou na úspěšnější absolutně
a potom, co za týka tých postov
ktoré oni přidávají
fakt, jakože, vo veľkom
a tu hovoríme, já neviem
týždě nejaj o stovkách príspevkou
a to aj i na telegramé
kde te ambasady rúzké
majú tak těž
svoje účty
takže tam je to vidět, že oni
na tom slovensku
fakt si snaží a vlastně budovat
aj ten samotný účet na Facebooku
a tak těž pretláčať
vlastně tej oficiálne pozície
federácie, aj v prípade
bojny na Ukraine, ale
i v ďalších, jakože veciach
a já si myslím, že
kto, ten, kto by
jakože něčo inne čakal
od oficiálneho účtu

velvyslaněstva rúzka, tak
asi nebere, albo
nevidí ten, tu situáciu realisticky
pretože jednoducho
tě účty, tých velvyslaněstvě
tě by mali, jakože slúžit
asi na toto. Druhá veci je ta,
že v prípade
keď ide o preukazateľne
několikokrat vývrateneho akci
tak otázkov je, že
aké nástroje má například Facebook
aby zamedzil
štátnou ištítúciu
alebo stránku, ktorá reprezentuje
štát
a tu sa vlastně dostáváme
aj k starej téme,
že ak se nemílím
takěsi stále platí pravidlo
že v prípade fact-checkingu
Facebooku
vlastně ty fact-checkery
majú obmenzené možnosti v prípade
príspevkou politikou
pretože by to bolo podle Facebooku
nějaký zásak do slobody slova
a ferových volieba podobně
takže tam si myslím, že
je to vlastně komplikovaná situácia
kde něj velmi jednoznačné
že
čo by vlastně ten Facebook mohl spravít
s príspevkom
velvyslaněstva rúzka napíkat v Bratislave
ktory
jednoducho šíry
také věci, které vějeme, že nejsou pravdou
a na toto
nemáme za tě ale otázku
že čina to voubec existuje nějaké rješeně
alebo ne
to je učítě jako, že jste, že
záleží im na tom, aby

boli aktívny na slovensku
já si myslím, že to hlavne súvisí
aj s tým, že jak je ten prístup
a pohľad Slovákov
a tam s tých príjezdcov
dlhodobo vidíme, že jednoducho
vidia to Rusko
jako priateľský štát
vidia Rusov ako svojich bratov
a podobne veľká časť tej spoločnosti
že je tam
nějaký jako, že taky
romantický pohľad
na tu ruskú federáciu
na spoločnú, já nevím
historiu a podobne
a nepo slednom radě
máme tam taktež výsledky s príjezdcov
že veľká časť
vyššie polovina tej spoločnosti
je nachilná na nějaké
konšpiračné myslenie
čo potom aj v tých vjadreniach
ruskej federácii, alebo predstaviteľov
ruskej federácie tam se nájde
několko takých to, jakože
konšpiračných poznámok
takže já si myslím, že je to
miks niekoľkých vecí
tak těž, že se právě podobne
cítí jako doma u nás
a snaží já se využít
většiny slovenskej spoločnosti na to
aby ovplyvnili
vlastně to obyvatelstvo
aby zmenili tu náladu
aby ty lodia možno
začali trošičku nedvoverovat
aj svojím vlastnými štituciam
takže já si myslím, že to je tak,
že dlhodobí plan
alebo dlhodobá stratégia
zo strany ruskej federácie
Přátelský přístup

kterou ruská federace považuje
za nepřátelskou, já jsem se koukal
to jsou opravdu bezardní videa
která jsou, to je jasný hoax
a je to opravdu čistá putinová propaganda
ten účet má 68 tisíc sledujících
což na ambasádu v malé zemi
nenímálo, některé pousty
mají poměrně velké zdílení
ty si mluvila o tom, že se tomu
ze strany facebooku nedá úplně zabránit
nebo že se to minimálně neděje
otázka je, se dá, dělat víc a nebo ne
ale zajímal by mě, jestli se
proti tomu umí bránit společnost
respektive stát, jestli existují
nějaké modely nebo nějaké
nějaké nástroje
jak proti tomu prostě nebyť tak náchilný
protože ty se říkala, že slovenská
společnost vlastně dneska patří k nejohroženějším
ruskými dezenformacemi, slováce
vykazuje jedno z nejnižších podpor
Ukrajíně, naopak nejvyšších sympatií
krusku v Evropské unie
co s tím? Jako existují nějaký nástroje
který zatím nepoužíváme ale mohle bychom?
je tam poznámka ještě
předožlej je otázke
a ten
rozdělináč mezi tým telegramom
a v Facebooku minimálně je ten, že například
Facebook tam dává disclaimer
že ide o účet, ktorý je pod
kontrolou ruských štátných institucí
takže minimálně tam
ten minimálny disclaimer tam je
a čo je účitě
jako, že o veľa věc
čo se děje, například
na telegrame
a čo se týka toho, že
čo by mohlo jako, že štát robíť
to je dobrá otázka, pretože

výzera, že
například tomu, že na začátku
ruské agresie na Ukrajinu
jsme měli například
blokování webových stránek, které byly
jakože škodlivé, nebo byly identifikované
jako škodlivé, které šířily
ruskou propagandu
tě byly na několik měsíců
zablokované
až do
konce února se neměly
potom ještě přišla nějaká změna zákonů
že to dočasné blokování ještě
potom 30. června
už
nic se nedělo, takže ani tě jako, že
stránky, které byly před tím blokovány
se nezablokovaly opět
a jednoduše prvního července, opět všechny
těto stránky otvorily
svoje brány a
na týchž datech sledovanosti
a na všehodnosti vidíme
že z žádné změny tam nenastala
takže
byly ještě potom nějaké
echť a
ten zákon, nebo návrh zákona
se dostal do slovenského parlamentu
že by taková pravomoc
byla
vlastně v slovenských zákonech
že by se dalo
zablokovat
stránku, která je
preukazatelně škodlivá
a i se to trošičku a je změnilo, protože
v případě té první regulace tam
velmi velkou pravomoc
v tomto mezinárodním bezpečnostním úřadu
co si myslím, a já sama
i jinak, že to bylo trošičku problematické
protože oni zablokovali

stránku, ale neviděli jsme odvozeně
že prečo. Oni odkazovali
i na zákon, že majú tu možnosť
i byla tam obsa, ktorý
byl problematicky, ale neviděli
jsme vlastně, že prečo
a kde jsou tě dvokazy
žiadny jakože report, albo něco také
nebolo verenosti jako
sprístupněné, a já si myslím, že to
potom může
být aj tím dvovovodom, že
možno někto si pověře
dobré, ale tím padom mohno buduci
jakože tyž děň budem já, ktorý budí
zablokovaný, albo moja webová stránka
a nemusí mi ani úrad veľmi vysvetli,
že prečo to spravil. Takže to
určitě bylo slabou stránkou
tej regulácie a
podle toho nového návrhu
tam už do toho by stoupil aj
súd, no ale problému je, že ten návrh
neprešial, cez parlament.
Takže teraz jsme v ofazu,
že neprešial ten zákon, ani
nevidíme nějakú
politicku volu, že by to chceli zmenit.

A

kecom sa bavila z expertmi, albo
ľudni, ktorý sa venujú dezinformáciám,
tak veľmi velá ľudí
málo taky názor, že
v prípade, keď
na politickej scéne máme niekoľko
politikou, ktorých chodí
do tých dezinformačných
médií, albo na té stránky,
ktoré
boli napíkat zablokované v minulosti,
albo v minulosti príjamo platili
a i reklamu na tých stránkách,
tak ani možno, ani nemajú veľmi
dvouvod, aby zakročili proti ním.

Takže
teraz
čo vidíme, čo možno, akože
můžeme považovať za funkčné,
že ta strategická komunikácia
nějakým způsobom funguje
štátnými institucijami.
V tomto by som určité vizdvihla
stránku policie
Slovenskej republiky, ktorá je
tam napríklad
v niekoľik prípadoch, kde
s drojom nějakého hoaxu
albo informačného operáci
byl přijamo velvyslaněstvo
na Slovensku, tak oni
prijamo
spracovali celý tent prípad
a odkomunikovali, prečo je to problém,
prečo dana informácia
bola dezinformáciou a nebola
boubec pravdivá, takže já si myslím,
že ta strategická komunikácia takako
funguje, já je velmi dvolžita,
ale okrem toho nevidíme žiadné
velké kroky dopredu
a to si myslím, že
úprimně jsme několik
rokou a několik krokou
zadu za tým Českom,
protože například
Česká tajna služba ovelá
skvory zaidentifikovala dezinformáci
jako problém, ako v prípade
slovenské sysky.
Jen prosrovnání, růzka ambasára v Praze je na facebooku
té měř neviditelná, vlastní příspěvky
zvěřemě v průměru jednoutý dní.
Ještě poslední otázka. Čím to je,
že v Česku je ten růzký vliv
v tom internetovém prostoru, pokud
to chápu a interpretu správně, možná mě oprav
menší, než na Slovensku?
Já se umlouvám, ale ta odpojej bude taková

jako trochu nekorektní.
Já se myslím, že je to tím,
že už jsme na západě a máme
historickou zkušenost
s rúzkem
takovou, že
do předů jsme podezřívaví
v úcitom, co tam
přináší, že vlastně daleko víc
máme v historický paměti
problématicčnost
jako rúzka, v celý novodobí
historii, v stázích
z Čechám a Moravou.
A třeba myšlenka
jako nějakých slovanských vzájemnosti
u nás byla spíš menšinová.
A tohle je
něco, co vypadá teď
jako hrozně obskurní
vyvolávání démonu minulosti,
ale se to tak není.
My jsme na slovanskou mohli
sledovat, že ta
příprava ruzkých
vlivových operacích nabá mnohem
další a mnohem subtilnější.
Smutná postava
třeba jána Čarno-Gurského
jednoho z vůců, před listopady
opozice, který ho já si osobně jako
velmi vážím za to, co dělal
před listopadem 89, který
byl vlastně postupně jako
převedenej úplně do dneska
pučinského režimu.
Jo, je to prostě daný tím,
že ta společnost u nás je malinko jinak naladěná
a vlastně
u nás
jako v úzovkách frčejí
jiní věci, než je
zrovná jako příjmá podpora
příjmá podpora ruzkého.

A to je
prostě fakt.
Myslím si, že důležitý je taky
se spytal na to, co je možný vdat
aby ta společnost byla odolnější.
No
neexistují jedna věc, kterou jde udělat.
Jo, na té úrovni
co dělá
novináře, že má se
psát o těch problémech
má se o tom omluvit, ukazovat
ty konsekvence
ale zároveň jako ta společnost
musí doplnit jako širokou
škálu věcí, jako je
vzdělávání mediální gramoposti
jako je nedochodem
třeba v časná identifikace
případných terčů
to znamená těch nejslapších v té společnosti
protože víme zase z jiné chvílkou
že ta ruská propaganda si umiseně vybírá
vlastně marginalizované skupiny
ve společnosti protože v nich vidí svoje spojence
a snaží se je postavit
proti té společnosti
a my bysme měli aktivně
předcházetom vyhledávat kdo
jsou te marginalizované skupiny
a pomáhati.
My jsme zapomenu také situace
ve který existenčně znejíště
na znašná část společnosti
a ta ekonomická situace na Slovensku
je výrazně hrší než v Čechách
jako pokud je o ekonomickou produkci
kvalitu života, zdravotnictvíku
příklad mi
my opravdu jsme země dneská neúrovni
portugalská španilská
Slovensku je hlubou kozanáva
ale i u nás prostě když se budu
se ustředit na té oblasti

kde prostě je špatně dostupná
a my musíme vlastně se snažit
aby ta společnost mimo jiné
byla jako v tom logodu solidární
a pomáhala některý ty
rozdíly skutečně jako překonáva
protože když to dělat nebudé
tak tam ta ruská propagandana jde dostat
jako vhodných terčů
pro svojí manipulaci.

Tak já jsem rád, že jsme to
uzavřeli formátem kterému se říká
solution journalism, teď ještě samozřejmě
záleží na těch, který mají šanci s tím je co dělat.

Hosty studia N. byli novinářka
Karinka Váry Šajmoš z investiktevního
centrajána Kuciaka a datový novinář
Josef Šlerka, mozvám obyma děkuju
nítese hezky, ahoj.

Děkujeme.

A teď už jsou na řadě zprávy, které by vás
dneska neměli minout.

Velká porota v New Yorku
navrhla obvinít bývalého prezidenta
Donald Trumpa. Zatím
není jasné jaká obvinění v účinně mu navrhuji vznest.
Donald Trump je tak prvním americkým
prezidentem v historii, který bude obviněn
stresného činu a zatčen.

Turecký parlament
schválil vstup finska Donato.

Severská země tak má 10 měsíců
po žádosti o vstup souhlas všech členů
Aliance. Švédsku zatím dál chybí
souhlas Maďarska a Turecka.

Spojené státy mají podle bílého
domu informace, že Rusko chce získat
zbraně a munici ze severní Koreje
výměnou zapotraviny. Podle USA
je možné, že se obchod uskuteční.
Spojené státy vyzvali americké občany,
aby neprodlně opustili Rusko.
Oznámil to americký ministr zahraničí
Anthony Blinken s tím, že USA

jsou znepokojeny z zadržením amerického novináře v Rusku.

A do savadní ředitel hradního protokolu kanceláře prezidenta Republiky Vladimír Kruliš nastoupí do České národní banky a to třetího dubna do sekce kancelář. Bude zodpovídat především za koordinaci akcí protokulárního charakteru.

A na závěr ještě jízlivá poznámka Pečli věposlouchejte.

Musí být společně děti všechny romské, české a tak dál krásná myšlenka

realizovatelná, protože bychom ubližovali těm dětem, které nejsou zvyklí naučité etniku na opak.

Možná, když by se udělali samostatné třídy

pro romské děti, tak jim výbudujeme ty rovné šanse do budoucna a není to diskriminace, je to na opak

úplně rozumní krok, takže zdravý rozum bych apelovala

a bychom mohli třeba jít

úpříkladem, jak si to v České republice upravíme.

Máte pocit, že jste se právě ocetli vysků, kteří si při večeru

přátelsky povídají o rasové segregaci?

Ne, to je jenom Český senát.

S vaším návrhem paní senátorko

Hamplová bychom nešli příkladem

Evropské unii, ale kuklu k sklanu.

Máte pocit, že jenom půjde li.